

Integrationscentrum:

En mötesplats där verksamheterna hänger ihop

Fysisk mötesplats, kund- och brukarorientering

Integrationscentrum har blivit en viktig fysisk mötesplats för nyanlända flyktingar. Hit kommer de för att i Samhällsorienteringen få den första insikten om rättigheter och skyldigheter i det svenska samhället, och här finns de möjligheter som Flyktingguide/språkvän och mentorprogrammet Vägvisaren erbjuder till snabbare vägar in i det svenska samhället. Integrationscentrum är också en mötesplats för personer som på olika sätt vill engagera sig för integration av nyanlända.

Integrationscentrum används flitigt av frivilligorganisationer och institutioner som vill nå kontakt med nyanlända – anslagstavlan fylls på med meddelanden från olika aktörer som behöver nå målgruppen, till exempel personer med legitimationsyrken eller ingenjörsutbildning, eller sångare till en internationell kör. Informationen sprids till 100-talet dagliga besökare.

Utöver kärnverksamheten med Samhällsorientering, Flyktingguide/språkvän och Cirkulär migration har flera verksamheter utvecklats som en följd av ”kundernas” och ”brukarnas” önskemål. Verksamheten anpassas till individens behov. Hur de olika insatserna hänger ihop och har uppstått beskrivs i det följande.

Genomgående synsätt är att de nyanlända är resurser och tillgångar för stadens utveckling.

Finansieringen kommer från de statliga schablonmedlen som följer med varje nyanländ som bosätter sig i kommunen, och i något fall från Länsstyrelsen.

Universitets prorektor Helena Lindholm möter deltagare i samhällsorienteringen på en temakväll om utbildning.

Samhällsorientering

Samhällsorienteringen är en lagstadgad åtgärd som är obligatorisk för nyanlända flyktingar sedan 2010 och kommunerna är skyldiga att erbjuda detta. För andra grupper av invandrare skall samhällsorientering erbjudas som en frivillig men gratis introduktion. Verksamheten skall genomföras på modersmålet. Lärarna har dubbel språklig och kulturell kompetens – de kommer själva från samma område, har oftast flyktingerfarenhet och är väl etablerade i det svenska samhället.

Eli Beiruti, en uppskattad lärare i samhällsorientering.

Kursen innehåller information för en bra start i Sverige. Det förs dialog om rättigheter och skyldigheter, jämställdhet och jämlikhet, om svensk demokrati och om hur samhället är organiserat. Den handlar också om praktiskt vardagsliv, till exempel frågor om arbete och utbildning, bostad, hälsa och sjukvård samt barn och familj. Mänskliga rättigheter går som en röd tråd genom hela kursen.

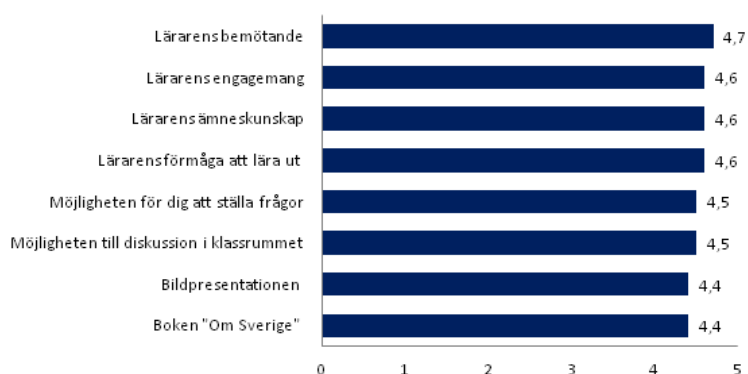
I samverkan med Högskolan Väst har enheten tagit fram en digital lärplattform www.samhallsorientering.se inom ramen för ett § 37-projekt finansierat av Länsstyrelsen. På plattformen ligger allt undervisningsmaterial för kursen, kompletterat med fördjupande information och intressanta länkar, tillgängligt för deltagare.

Samhällsorienteringen sker parallellt med SFI-undervisning och andra insatser som beslutas av Arbetsförmedlingens Etableringskontor. Deltagarna kommer till lektioner en gång i veckan under ett halvt års tid, vilket skapar basen för ”mötesplatsen” och en förtroendefull närvaro.

I Göteborg har samhällsorienteringen funnits sedan 2008, alltså innan detta blev en statlig förordning (2010:1138). Göteborg är utförare för samhällsorienteringen för 12 av 13 kommuner inom Göteborgsregionens kommunalförbund, GR.

Under 2015 anmälades totalt 1623 personer till samhällsorienteringen. Merparten, 88 procent, anmälades genom Arbetsförmedlingens Etableringskontor, övriga är frivilliga.

Utvärderingarna ger genomgående högt betyg till kurserna. Se nedanstående figur från höstutvärderingen 2015.

Deltagare i utvärderingens fokusgrupper har lämnat flera idéer och förbättringsförslag på områden man önskar fördjupning inom, men också information som man skulle önskat få redan under asyltiden. Kund- och brukarorienteringens utmaning är hur vi bemöter de behov och önskningar som kommer till uttryck!

Informationskontor för nyanlända på flera språk

Samhällsorienteringen kännetecknas av stor interaktion med deltagarna. Lärarna i samhällsorientering blir en informationskälla för deltagarna utöver de ämnen som behandlas på lektionerna. Detta behov har bemötts genom ett informationskontor för nyanlända på flera språk, en dropp in-verksamhet för individuella frågor.

Informationskontoret startades i liten skala hösten 2013 och Stadsledningskontoret har sedan dess varje år beviljat medel till verksamhetens ökade efterfrågan. En halvtid projektledartjänst finansieras med §37-medel från Länsstyrelsen.

Besöken kan gälla att förstå skrivelser från myndigheter, eller att få tillträde till barnomsorg och hur man ska kunna påverka sina barns skolsituation – exemplen kan mångfaldigas. Informationskontoret möjliggör för lärarna i samhällsorientering att fokusera på sin klassundervisning, samtidigt som det finns en tydlig möjlighet att hänvisa de angelägna frågorna vidare.

Informationskontorets inriktning, liksom samhällsorienteringens, är att inte lämna snabba svar, utan ge hjälp till självhjälp, att förklara och ge de besökande verktyg att själva finna den information som man behöver. I någon mån fungerar informationskontoret som ett medborgarkontor för nyanlända, men den viktiga skillnaden mot stadsdelarnas medborgarkontor är att alla klienter hos informationskontoret kommer i ett tidigt skede av sin integration så att frågorna behöver hanteras på modersmål, vilket inte medborgarkontoren kan göra. Därför sker samverkan med medborgarkontoren på så sätt att man hänvisar besökare till varandra.

Informationskontoret håller öppet tre halvdagar i veckan, med personal som talar de aktuella flyktingspråken arabiska, tigrinja, dari, persiska och somaliska. Personalen har samma kompetens som lärarna i samhällsorientering, och några personer arbetar i delade tjänster för samhällsinformation och informationskontor.

Asha Adnan är lärare i samhällsorientering, men arbetar också delar av sin anställning på informationskontoret och introduktionsstödet.

Introduktionsstöd

Parallellt med informationskontoret för nyanlända inrättades också det som vi kallar introduktionsstöd. En del familjer har haft särskilt behov av språkstöd när de flyttar in i lägenhet, och annat som ska förstås under den allra första tiden. Vid behov har personalen kunnat följa med till viktiga myndigheter etc. Den stora majoriteten är familjer som är anhöriga till ensamkommande barn och unga, och insatsen syftar till att avlasta dessa barns ansvar. Det är samma informatörer som arbetar både med introduktionsstödet och i vårt informationskontor .

Under det senaste året har Etableringsenheten samt åtta av tio stadsdelar remitterat klienter till introduktionsstödet, inklusive Angered som under något år drev en sådan verksamhet i egen regi. Samarbetet har utvecklats på så sätt att socialtjänsten informerar Integrationscentrum tidigt när en familj är på väg till Sverige, så att beredskap finns när de väl anländer.

Fördjupningskurs – digital kompetens

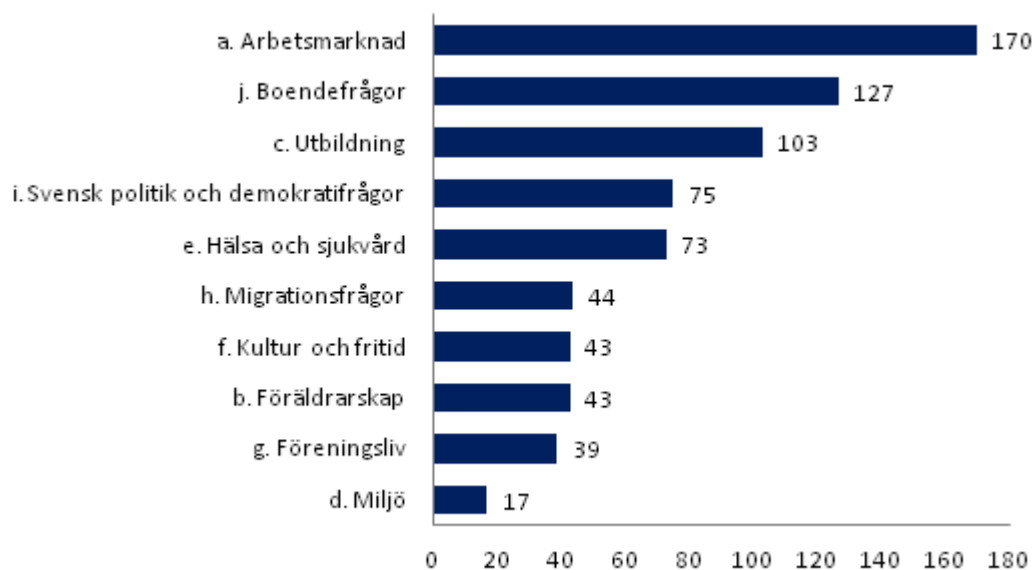
En fördjupningskurs i digital kompetens erbjuds numera såväl besökande i informationskontoret som deltagare i samhällsorienteringen, där deltagarna får kunskap att hantera digitalt bank-id, söka information på myndigheters hemsida, hantera online-ansökningar etc.

Kursen finansieras genom Länsstyrelsens paragraf 37-projekt.

Andra fördjupningskurser som efterfrågats

Ett resultat av önskemål i tidigare deltagarundersökningar är den frivilliga fördjupningskursen i föräldraskap som numera erbjuds. Kursen använder Studieförämjandets material ”Älskade barn”, och utbildningen sker i samarbete mellan externa lärare och samhällsorienteringens informatörer.

Nya utmaningar följer av deltagarnas synpunkter som kommer fram i utvärderingar av samhällsorienteringens kurser. Fördjupning om arbetsmarknad och hur man söker arbete är ständigt återkommande önskemål.

Det kan tyckas att denna fråga är tillgodosedd genom arbetsförmedlingens arbete på individplanet. Redan i ordinarie kurs är avsnittet ”Att försörja sig och utvecklas i Sverige” omfattande. Önskemålen om mer information inom detta område har gjort att Integrationscentrum tillsammans med GR och Arbetsförmedling Etablering genomför en försöksverksamhet under senkvåren 2016. Tre temamöten skall erbjudas för frivilligt deltagande som fördjupar och introducerar deltagare till arbetsmarknaden, och med två målgrupper – deltagare med låg utbildning och med akademisk utbildning. Sammanlagt blir det alltså sex temamöten som sedan skall utvärderas innan det eventuellt läggs förslag om en fortsättning.

Mentorprogrammet Vägvisaren

En verksamhet vid Integrationscentrum som är en direkt respons på deltagares önskan om ökat stöd för sin arbetsmarknadsintegrering är mentorprogrammet ”Vägvisaren” som startade 2013, första året med tio mentorer och adepter, och andra året med 19 sådana par. Rekrytering med intervjuer och matchning för tredje året har just startats. Finansiering kommer från schablonmedel för flyktingmottagandet som Stadsledningskontoret beviljat. Det specifika med Vägvisaren jämfört med andra mentorprogram är att verksamheten startas tidigt under introduktionen, den nyanländes språknivå är inget hinder för att hitta passande mentorer.

Resultatet av Vägvisaren är uppmuntrande – bland första årets tio adepter har fyra fått anställning, fyra har startat en långsiktig utbildning och en driver nu ett eget företag.

Av andra årets 19 adepter har åtta kommit i arbete under vägvisarperioden, fyra har kommit igång med utbildning och en person har startat ett företag.

Deltagare, mentorer och medhjälpare i Vägvisaren.

Flyktingguide/Språkvän

Flyktingguide/Språkvän är den äldsta verksamheten inom integrationscentrum – startades ursprungligen som ett EU-finansierat projekt 2003 och blev ordinarie verksamhet med finansiering från kommunens statliga medel för flyktingmottagandet 2008.

Mer än 4 800 hushåll, flyktingar/invandrare och språkvänner fått kontakt med varandra sedan starten av verksamheten.

Flyktingguide/Språkvän och mentorprogrammet Vägvisaren liknar varandra så tillvida att det handlar om verksamhet där alla deltar helt frivilligt och utan ersättning. Flyktingguide/Språkvän inriktas på social kontakt och ömsesidigt utbyte. Vägvisaren har arbete, utbildning eller entreprenörskap som mål.

Fram till hösten 2015 fanns det ett överskott av flyktingar/invandrare och verksamheten fick söka guider och språkvänner via annonser i GP, studenttidningar osv. Hösten 2015 när den europeiska flyktingsituationen fick stor uppmärksamhet förändrades detta helt. Många enskilda ville hjälpa till och kontaktade Integrationscentrum. Just nu finns 2 024 svenska guider eller hushåll som väntar på att matchas med en flykting/invandrare eller -familj. Motsvarande siffra för nyanlända är 564. Intresserade flyktingar och invandrare rekryteras via samhällsorienteringen, men på grund av det stora antalet väntande guider sker rekrytering också på SFI-skolor, sociala medier och på andra sätt.

För att möta det stora intresset att delta har också startats språkfikagrupper för att matcha guider med deltagare och ett språkutbyte på arabiska, Marhaba Kompis!

Studiecirklar och gruppaktiviteter

Flyktingguide/Språkväns motto är att ”integration uppstår där människor möts”. Studiecirklar och gruppaktiviteterna är komplement till verksamhetens kärna. En restaurangkok har initierat kurser i internationell matlagning. Andra kurser har sitt ursprung i efterfrågan hos de nyanlända, till exempel simkurs och cykelkurs. Gruppaktiviteter kan handla om att bjudas in till Kopparbergs/Göteborgs FC:s fotbollsmatcher, göra utflykter i skärgården eller gå på teater tillsammans. Totalt har genomförts 74 studiecirklar och 82 gruppaktiviteter.

Teaterstudiecirkel inom Flyktingguide/Språkvän. Efter kursen framfördes den inövade pjäsen på "Frilagret".

Cirkulär migration

Cirkulär migration handlar om människors situation efter den akuta flykten, och banden till landet man flytt ifrån. Integrationsarbetet handlar om vägarna in i det svenska samhället samt liktvärdig

behandling och möjligheter. Samtidigt som vi vill ta tillvara människors potential och utbildning vet vi också att flyktingländerna dräneras på välutbildad personal och unga, starka individer. En del av dessa kommer att återvända för att bygga upp länderna efter krig och konflikter, vårda och bota sjuka, eller starta företag. Detta sker ibland permanent men oftast temporärt, man reser fram och tillbaka mellan ursprungslandet och Sverige. Kunskap och medvetenhet om migrationens olika aspekter en viktig del också av integrationsarbetet.

Under 2014 genomfördes en intervjustudie med cirkulära migranter bland göteborgare. Studien ”Migration och arbete” finansierades av Europeiska Socialfonden.

Två unga flyktingar från Eritrea medverkade i personalutbildningen ”Eritrea i våra hjärtan”, och berättade om upplevelserna under sin flykt från diktaturen.

Personalutbildningar

Integrationscentrum ingår i en utbildningsplattform som skapats hos Göteborgsregionens kommunalförbund, i samarbete med Länsstyrelsen och Arbetsförmedling Etablering.

Syftet med utbildningarna ”Göteborg i världen – världen i Göteborg” är att ge kommunens anställda bakgrundskunskap om flyktingfrågor som ett komplement till den egna yrkeskompetensen.

Utbildningarna har också rönt stort intresse bland andra aktörer i kommunen, till exempel Skatteverket, Arbetsförmedlingen och företag som driver boenden för ensamkommande ungdomar.

Denna verksamhet finansieras helt genom deltagaravgifter. Nästa utbildningstillfälle kommer att handla om afghanska flyktingars situation, framförallt de ensamkommande unga, och sker fredag den 3 juni på Världskulturmuseet.

Föreningssamverkan

Integrationscentrum har fått i uppdrag från stadsledningskontoret att fortsätta den föreningssamverkan som stadsledningskontoret drev under 2014 för att ta tillvara engagemang bland invandrarföreningar att hjälpa till i flyktingmottagandet, framförallt som en insats för stöd åt familjeåterföreningen.

Fortsatt finns ett stort engagemang bland föreningar att hjälpa och stötta nyanlända landsmän.

Integrationscentrum är en mötesplats, här sjunger kursdeltagaren Bahar Hesko svenska och syriska folksånger.

Aktiv kommunikation

Flyktingmottagandet och integrationsarbetet är en av de mest uppmärksammade frågorna i media just nu. Därför är det viktigt att kommunens många insatser på detta område lyfts fram.

Under 2015 startade Integrationscentrum ett digitalt Nyhetsbrev som efter ett halvår når ut till 6 000 prenumeranter. Målsättningen är att delar av Nyhetsbrevet ska översättas till de största språken bland nyanlända.

Nyhetsbrev från Integrationscentrum, 1/2016 Om ditt nyhetsbrev ser konstigt ut, [klicka här](#).

Integrationscentrum Göteborg

Cirkulär Migration | Flyktningguide/Språkvän | Samhällsorientering
En gång byggdes Göteborg med hjälp av holländare och tyskar, engelsmän och skottar. Idag växer staden med göteborgare från hela världen.

Hemsida | Skicka vidare | Prenumerera | Översätt brev

Tala om sex är inte haram

– Man kör ju inte bil utan att först ta körkort. Det är likadant med att vara förälder – innan jag försöker få hit mina barn vill jag först lära mig mer om hur det är att vara förälder i Sverige. Det säger Mohamed Omar Aadam som går fördjupningskursen Alskade barn.

[Läs mer](#)

Nobelpristagare tackar kommunens anställda

– Det är ett stort privilegium och en ära att få tala med er. Jag vill tacka var och en för vad ni gör för varje människas rätt att bli behandlad på ett värdigt och human sätt. Det sa Nobelpristagaren Mairead Maguire på Integrationscentrums fullsatta seminarium om Syrien för kommunens anställda som arbetar med nyanlända.

[Läs mer](#)

Seminarium med Joakim Palme

Verónica har själv varit nyanländ

facebook

Jubileumsparken, 8 mars 2016
Gratis träningslekola i Prihamnen i sommar!
Stadsmuseet, 8 mars 2016

Facebook används flitigt för att sprida information och skapa kontakter mellan deltagare i olika verksamheter. Personalutbildningarna "Göteborg i världen – världen i Göteborg" har filmats av SVTForum vid några tillfällen, och när TV inte finns på plats har utbildningarna ändå livestreamats och finns tillgängliga via YouTube.